

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér
Nyilttér sora 40 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

Hirdetéseket felvesz a
pünk kiadóhivatala és az
Általános Tudósító Vi-
déki lapok központi hir-
detési osztálya Budapest
VII., Erzsébet körút 41.sz.

POLITIKAI HETILAP

Emberimádás.

Közismert dolog, hogy a nemzeti-ségi izgatás terén vezérszerepet vívók eszközeit éppen onnan válogatják legjobban ahol egyébként csak tiszteletet gerjesztő dolgok vannak elraktározva. Ezekkel elveiknek súlyt, törekvéseiknek bizonyos igazságos külszint, de mindenekfölött önmaguk részére tekintélyt biztosítani törek-szenek. Ennek érdekében fölhasznál-nak mindent, amihez hozzáférni tudnak. Így papjaik révén a maguk részére kisajátították már a mennyországot s még magát az istenséget is, még pedig olyan alárendelt viszonyban, hogy ezek a vezér urak nagyra nőtt tekintélye mellett immár háttérbe szorulni kénytelenek. Ennek egy szembeszökő példája esett meg nem-rég Pozsonyvármegye Láb községé-ben. Ünnepi körmenetet vezetett a falu plébánosa, miközben megütközve tapasztalta, hogy a szokásos Krisztus-és Mária-képeket majd mindenütt egy borotvált képtű, reverendás alak képe helyettesíti, amelyről kisült, hogy az a félig sem szent Juriga páttert, a tót nemzetiségi vezérkar egyik tagját ábrázolja.

Ez egy kép a sok közül. De ha hasonló eset sohasem is fordult volna elő, ez maga is elég anyagot nyújt a gondolkodásra. Eltekintve a képek kitételében rejlő politikai célzatosságtól, sokkal komolyabb következtetést is meríthetünk a tényből, hogy a nép Jurigában olyan tekintélyt látott, akit imádott istenségeivel kicserélni méltónak talált, az emberek rovására!

Azt hisszük, azt fekszük e jelen-ségnek súlypontja is. Mert bár Juriga politikai pártvezér minőségében esalta ki a tekintélyt és biztosította a tisz-

teletet a maga részére, sőt még, hogy őt a nép imádott alakjaival ki-cserélni képes volt, még sem annyira a politikus fölmagasztalását kell lát-nunk, mint inkább a tekintélyszerzés ilyen módját követő, elmaradhatlan következményt kell azt mérlegelnünk. Annak a játéknak kell azt betudnunk, mely a nép lelkével a vallás ígéinek fölhasználása által folyik. Izgató irat-kaiban, szónoklataikban annyit em-legettek isten neve mellett Jurigát és társait, az izgatók önmagukat annyi tökéletességgel ruházták föl, hogy végre is a nép, az a korlátolt gon-dolkodású nép nem láthatott bennük egyebet, mint olyan alakokat, akiket eddig csak a katekizmusból és a szentképekből tanult megismerni. — Nekik tekintély kellett, még pedig olyan, amely minden emberi tekintély fölött áll, amelynél nagyobb, félelme-tesebb ne létezzék, amelynek pusztá fölemlítése is megragadja a lelket, amelynek szava a szentírás súlyával vetekedjék, s amelynek egy intése is elég legyen, hogy ezeket legyen ké-pes mozgásba hozni. Amely áld, sujt, felemel, büntet, amely azt a látszatot kelti a könnyen hívő népben, hogy avval más hatalom nem versenyezhet, más tekintély sikra nem szállhat anél-kül, hogy csorba ne essék annak magasztosságán. S ezzel még azt is biztosították, hogy a kudarcokat, a melyek vezéreiket érték, szintén nem nekik, hanem a mi rovásunkra, az ő igaz ügyük ördögös üldözőinek ro-vására írják. A tekintély ilyen nagy fokának biztosítását csak úgy érhet-tek el, ha olyan keretbe illeszkedtek bele, amelyen belül eddig a nép min-den bizalma, hite, tisztelete, rajongása összpontosult. A szegény falusi nép századok óta hozzászókot, hogy

minden bajával, gondjával istenének számoljon be, attól kérjen áldást, attól kérjen segílyt. Istene volt első és utolsó foruma. Most megjelennek emberek, akik élőszóval, kígyóbeszéd-del közel férköznek lelkéhez, akik bajaikban vigasztalást, gondjaikban segílyt ígérnek, akik nyomorúságos helyzetük kiszínezésével elégedetlen-ségüket a szélsőségig csigázzák föl, hogy utána a kilátásba helyezett jó-mód, meglegedés, boldogság stb. efféle mannaszerűen ható malasztos beszéddel kicsavarják a lelket, kiké-szítések, átgyurják a szívet, hogy az gondolkodni és érezni csak általuk legyen képes. Ennyit, annyi jót csak istentől várt eddig, várt... s most ime, azt élőszóval kínálgatják neki! Nem a közönséges emberek sorába való az, aki egymaga képes ígérni annyit, amennyit istentől sok ezren annyi esztendő óta hiába reméltek! És ha ezeket papi ruhába öltözött, tehát az isten szolgálatára rendelt egyén szájából, tehát olyan egyéntől hallja, akiről eddig is hitte, vallotta, hogy istenével bensőbb összeköttetés-ben áll: ne csodálkozzunk fölötte, ha az a lelki nyomorult elveszti esztét s leborul a bálvány előtt!...

Igy használják föl a vallást poli-tikai kortescélokra, így alacsonyítják le annak tanításait, arra a színvonalra, melyeken a piszkosabbnál-piszkosabb kortesnóták születnek meg.

Ennyit általánosságban. De mit szól Juriga páter, Istennek fölszen-telt szolgálója a képesreében rejlő isten káromláshoz, amely pedig az ő nevé-vel történt meg?

Mert mi vissza tudjuk ezt vezetni arra, hogy ő a néppel való érintke-zésében annyi tiszteletet, hódolatot követelt, amennyi embert meg nem

LANG M. és FIA

divatruháza Túrócszentmárton.

Különlegességek:

RUMBURGI VÁSZNÁK, NŐI SZÖN-
TEK, SZÖNYEGEK, FÜGGÖNYÖK
kiváló minőségben.

URI és NŐI CIPŐK, FÉRFI-INGEK,
BORSALINO KALAPOK

ANGOL NŐI COSTÜMÖK

mérték szerint, Bécsben készítve
jótállás mellett!

illetet soha; vissza tudjuk vezetni különösen arra, hogy tekintélyének mesterséges fejlesztésén dolgozva, nagyon mélyen nyult bele vallásának dogmáiba s igen vállveregető hangon beszélhetett azokról a szentekről, a kiknek tekintélyére éhezett. Mert azt csak elhíheti ő is, hogy ha kortes-utjain papi hivatásának megfelelően alázatosan és szerényen viselkedik s különösen, ha politikáját vallásával össze nem zavarva volna, úgy népe sem zavarodott volna meg annyira, hogy Krisztus képét az övével összehasonlíja.

Nemzetiségi politika és szociáldemokrácia.

Ez év tavaszán, hol mélabus, hol erőlyes hangon bukkant fel a nemzetiségi párt zengő berkeiben az az eszme, hogy a szociáldemokrata és nemzetiségi pártok egyesüljenek. Már csaknem valamennyi nemzetiségi lap állást foglalt a terv mellett és a szociáldemokraták orgánuma még csak a füle botját sem mozgatta. Végre egy szép tavaszi napon ez is megjött.

Mielőtt még a válasz ismertetésébe bocsátkoznánk, konstatálnunk kell, hogy nem képzeltető nagyobb ellentét, mint amely a fenti pártok között fennáll. Az egyik az egész mai társadalom ellen fordul, azt akarja reformálni, a másik a mult emlékei között kutatva, fennszóval hirdeti, hogy Bodorfalut tulajdonképpen Bodo-

rovának kellene hívni és csak a magyarok határtalan sovinizmusa volt képes az előbbi név törvénybeiktatására.

Vannak-e nagyobb sovinizták a világon, mint a tót nemzetiségi férfiak? Bajosan lehetne találni. Akik harsogva hirdetnek háborút a sovén politika ellen, azok maguk rekordot értek el ezen a téren. Nem szükséges frappánsabb bizonyíték felsorolása, mint az, hogy noha ők birják a hazai nyelvet, a tótul nem tudó állami tisztviselőtől hangosan követelik a tót szót.

Bárhol bukkán is fel a tulhajtott sovinizmus, mindentűt elítélendő. Hogy néhai *Baráth Ferenc* szavaival éljünk, patriotizmus mellett lehet valamely nemzet igen barbár és igen szegény és csupa sovinizmusból meg lehet ölni egy nemzetet.

Amily nagy a különbség az alapfogás dolgában, éppoly, sőt mondhatni nagyobb ellentétek mutatkoznak egyébként is. P. o. az egyház és állam kérdésében. Így a szociáldemokraták szerint a vallás az ember magánügye, melybe az államnak igazság szerint beleszólása nem lehetne. A szociálista párt teoretikusai csaknem kivétel nélkül ateisták. S mit látunk emezeknél?

Tagadhatatlan, hogy újabb időben a nemzetiségi párt is felmutathat olyanokat, akik a modern kórkérekkel foglalkoznak. De összeségükben és különösen a mi agitátoraink az egyház és vallás dolgában a legelmaradottabb reakció szóvivői. Az utóbbiak majdnem kivétel nélkül hü fegyvertársaikká szegődtek a papo-

kat és könnyen megérhető a két tényező között fennálló harmonikus összhang.

Mi a nemzetiségi kultúrpolitika általában? Vajjon milyen várak áll a papok alkotta váron kívül? Az iskola, melyet mai állapotában megakarnak hagyni és amely eddigelé bevehetetlen védőbástyájuk volt. Már ott tömik tele a csenevész emberkének fejeit az ő eszméikkel és terjesztetik vigan „tudományukat és irodalmukat.“ Ezzel szemben a szociáldemokraták kérelmelhetetlen ellenségei a felekezeti iskoláknak, mert jól tudják, hogy igazi, modern értelemben vett pedagógiát a felekezeti iskola falai közé vinni nem lehet.

Lehet-e józan ésszel arra gondolni, hogy a két párt között tartós fúzió jöhet létre? Nagyon mellékes dolog, hogy a két párt taktikája ma ugyanaz. Megfigyelhettük, hogy a politikai szekér utja nem egyenes s hogy a benne ülők gyakran szoktak az utszéli árokba fordulni. Mi hát a fúzió gondolatának az alapja? Az általános választójog.

Bismarck mondotta: *Über Motive wird nicht abgestimmt.* Az indítókok felett nincs szavazás. De bátrak vagyunk kérdezni: általános emberi szempontból, az *elnyomott* tót népek járó jogból kifolyólag, vagy azért követelik az általános választójogot a nemzetiségi agitátorok, hogy a parlamentbe kerülve, szószólói lehessenek a népállam intézményének? Követelik-e majd az egyház és állam szétválasztását, a latifundiumok parcelálását, a felekezeti iskolák eltörlését?

Egyetlen egy körülmény teszi értelhetővé a nemzetiségi pártok köréből

T Á R C A.

Műkedvelői előadás.

Az ezer baj között, amely a társadalmat kinozza, nem a legutolsó — még ha sokan nem is veszik észre — a banalitás. Az emberek eltálnak valami bölcsét, elmését, kellemesét és ezt addig gyakorolják bölcsen, elmésen és kellemesen, akár van helye, akár nincs, míg az okos berendezés végül kellemetlenné válik. Ine: Valahol Mucsán, a falu díszé rettentő előadásban bemutatnak egy rettentő darabot, — természetesen — jótékony célra. A jótékony cél, a szereplők társadalmi helyzete magával hozza, hogy az ekkép előadott ilyen darabot a mucsai sajtónak dicsérni kell és — bárhol, bármit adnak elő műkedvelők, nincs az a nyomtatott papír, amely ne dicsérné őket, — így kívánja a banalitás. Idáig még nem volna baj, csakhogy akadnak műkedvelők, akik jó darabot adnak elő jó előadásban, azokról aztán beszélhet a színházi tudósító, amit akar, senki sem hisz neki, mert műkedvelői előadást leszólni nem szokás.

Igy vagyunk ma is, midőn a mult vasárnap műkedvelői előadásról akarunk beszámolni. Ha híven elmondanánk mindazt a dicséretet, amit másoktól hallottunk és amit őszinte meggyőződésből magunk adunk

hozzá, még hízelnének találnának kikiáltani, holott ebben sem nekünk, sem a közönségnek, sőt azt hiszem, önértetes műkedvelőinknek sem telnék öröme. De elvégre még ha nem is hisznek szavunknak, ha azt hiszik, hogy mi is csak banalitásból dicsértünk, csak azok tehetik ezt, akik vasárnap nem voltak Stubnyán, a távolúvölknek pedig tudvalevőleg soha sincs igazuk.

Az előadandó darabokról már mult számunkban emlékeztünk meg, ma tehát az előadásról kell hogy szó legyen. Hogy ez milyen magaslaton állott, fentebbi szavainkból is megismerheti az olvasó. Hogy pedig be is bizonyítsuk azt, amit mondtunk, fogjunk neki a részletes kritikának.

Mi a legfőbb hiba, amibe a műkedvelők esni szoktak? Legelőször is, hogy lassan játszanak, szinpadai műnyelven szólva, hogy nem pereg az előadás. Nos, hát ezt a hibát Stubnyán nem vehettük észre: sehol semmi fennakadás, semmi fölösleges pauza, semmi bántó lassuság, — és tetszik-e tudni, hogy ezt még a Nemzeti Színházban sem tudják mindig elérni.?

Mit szoktak még a műkedvelők? Zavarba jönni. És tetszik-e tudni, sokszor miért? Mert nem tudnak helyelkedni. Ez a szinpadai műszó pedig azt jelenti, hogy a színész a szinpad ama részén álljon, ahol az abban a darabban, abban a jelenetben és abban a

környezetben a leghelyesebb. Így aztán nem fordul elő, hogyha a színész le akar ülni, nincsen mellette szék, hogyha halk megjegyzést akar tenni szomszédjának, nincsen szomszédja, vagy ha partnere ki akar menni, feltaszítják, mert épen odaáll, ahol az ut az ajtóhoz vezet. Hogy efféle kalamitások Stubnyán nem fordultak elő, az alighanem a gyakori próbáknak köszönhető, mert igazán jó helyezkedést még a legjobb színésztrupp is csak így sajátíthat el. Az elébb láttuk, hogy műkedvelőink tudnak a szinpadhoz, mert pergő előadást tudtak bemutatni, most pedig azt látjuk, hogy szorgalmasak is voltak, mert ősmerték darabjukat és annak minden helyzetét.

A mult heti sikernek két kulcsa kezünkben van hát: a tudás és a szorgalom. Csak-hogy, ugy-e bár, van még valami sokkal fontosabb, ami nélkül jó színész el nem lehet: és ez a tehetség.

Természetesen furcsa volna, az összes szereplők tehetségét csak egy füst alatt intézni el.

Fogjunk tehát neki egyenkint. Kezdjük el a „Csiszolatlan gyémánton.“ Ott is magát a drágakövet vegyük elő legelőbb. Szinte furcsa, ha valaki az életben olyan csiszolt, mint Margery személyesítője, s a szinpadon oly pajzánul tudjon csiszolatlan lenni, mint ahogy azt Kossuth Ancsi tette. Az azonban már nem

kifundult fuzió eszméjét. És ez a körül-
mény rávilágít az egész nemzetiségi
politika mibenlétére és furfangjára.

Nyílt titok, hogy az itteni munká-
sok egy állítólag szervezett része a
tótok alkotta egyetbe jár. Ezen munká-
sok szabad óráikban szociálisták-
nak vallják magukat. Szociálistáknak
annyiban áll, hogy jókedvükben el-
énekelik a „Marseillaise“-t, és az el-
nyomott tót nép keserveiről dörge-
delmes szónoklatokat tartanak. Ha
nem volna könnyen érthető, rejtélyes
volna a tótok agitációja a munkásnép
között. *Felnek a szociálistáktól, az
igazítól és meg akarják akadályozni,
hogy emek eszméi talajra bukkanjának
a nép lelkiéletében.* Mert egyrészt fel-
világosítanék a munkásnép a tót
sovinizmus frázisai felől, másrészt
megmagyarosítaná őket.

Tavaly a választói jog ligája által
rendezett meetingen hallotta e sorok
írója dr. *Fényes* Samunak, akit külön-
ben senkinek mondott még szociális-
tának, következő érdekes kijelenté-
sét: „Hiába mondják sokan, hiába
mondják egyes szociálisták maguk,
hogy „nemzetköziesek“, a szociálisták
a legnagyobb hazafiak, mert náluknál
nagyobb érdeme a magyarosítás körül
senkinek sincs.“

Egyrészt a szakszervezeti mozga-
lom, másrészt a pártlapok, a párt
gyűléseken elhangzó beszédek rövid
időn belül teljesen megmagyarosítják
a külföldről idekerült, vagy idevaló
idegen anyanyelvű munkást. És ez a
processzus végbemegy anélkül, hogy
a szociáldemokrata párt nagy zajt
csinálna ezzel a tagadhatatlanul nagy-
jelentőségű cselekedetével, sőt anél-

kül, hogy abból egyéb követelmé-
nyeikhez jogot kovácsolna.

Ki tagadhatná ezek után, hogy a
nemzetiségi pártok agitációja ellen
jobb szert lehetne alkalmazni, mint
a szociáldemokrata eszmék szabad
utjának biztosítását? Nem helytelen
ton járnak-e hatóságaink, mikor tül-
zel-vással harcolnak a szociálisták
eszméinek a beözönlése ellen, a munká-
soknak még kulturkérdésekben való
állásfoglalását is lehetetlenné teszik
az emeri jogok, az egyesülési és
gyülekezési szabadság nagyobb dicső-
ségére.

A szociálisták története azt bizi-
onyítja, hogy épp azokban az országok-
ban fejlődött leginkább a szociálisták,
ahol az államhatalom egész gépeze-
tével dolgozott ellene. Így történt
többek között Németországban is, ahol
Bismarck szociálista törvénye adott
a szociáldemokrácia eszméinek nagy-
obb lendületet. Sőt napjainkban
látjuk, hogy az Oroszországban évti-
zedekek óta uralkodó elégedetlenség
szikrája, a hosszú elnyomás mily vé-
res kitérőkre vezetett és valószínű,
hogy Oroszország még nagy forra-
dalom előtt áll.

Helyes volna, ha hatóságaink fe-
tebb vázolt és egy kultúrarsadalom
kifejlődésére veszélyes utjukról le-
térnének. Itt ugyan nincs helyén,
hogy a szociálisták eszméinek tar-
talmasságát előadjuk, de megemlítjük,
hogy *valamely ország civilizációjának,
gazdaságának legbiztosabb fokmérője az
az erő, a hatalom, melyet a szociál-
demokrácia az illető országban képvisel*
... Egyébként megirta a Népszava,
a szociáldemokraták orgánuma, hogy

a nemzetiségi pártok létezését fölös-
legesnek, sőt károsnak tartja. Egy-
formán küzd, ugymond, a tót és ma-
gyar munkás ügyeért De eme harcá-
ban nem vezetik kiesinyes érdekek,
hanem általános emberi szempontok.
Amily ellensége a magyar soviniz-
musnak, éppoly kérelhetetlen üldöző-
je a nemzetiségiek sovinizmusának is.

Noha a Népszava cikke után a
románok „Luppa“-ja fenntartotta a két
párt fuziójának szükségességéről ki-
fejezésre juttatott meggyőződését,
bizonyos, hogy a tervezett egyesülés,
a nemzetiségi politika agitátorainak
nagy csalódására, jó időre meghiusult.

Badinyi Ákos.

Haragusznak az amerikai tótok.

Lapunk hasábjain több ízben szellőztettük
már azokat a piszkos üzelmeket, melyekkel
a mi jóra való, becsületes tót néptünk hatal-
mukba kerítik az odaszakadt világcsalók,
hogy azután kizsákmányolva jóhiszeműségüket,
maguknak biztos, gondnélküli ekzsztenciát
biztosíthassanak.

Nemrégiben, a clevelandi tót gyűlés alkalmá-
val, nem a legszívélyesebb hangon emlé-
keztünk meg ezekről a parazitákról, s be-
mutattuk azt a piszkos fürmedvényt, melyet
ők a népgyűlésre való meghívásnak keresztel-
tek.

Aki olvasta akkortájtban önkeltünk,et,
aligha alkotóit ezekről a humbug lovagokról
más véleményt mint mi. De nem is alkot-
hatott. Oly hihetetlen vakmerőséggel tiszteledni
az emberrel született legszentebb érzésekkel,
mint ezek teszik, annyi számítással ölni ki
valakiből a haza és a testvér magyar nemzet
iránti szeretetet, mint ezek a romlott lelki
népcsalók teszik bevándorlott hazánkfiaival,

különös, hogy az, aki mindig kedves, a szín-
padon is az legyen. Ha pedig Margery ked-
ves is volt, pajzán is volt egyszerre, akkor
már csak természetes, hogy az a Margery jó
Margery volt. A közönség is azt találta, mert
ugyancsak tapsolt, még ha nem is tudott
összetapsolni annyit, mint amennyit Kossuth
Ancsi kifogástalan játékával megérdemelt
volna. A gyémánthoz méltó volt a foglalatja.
Rakovszky Pista igen jó, diszkrét és értel-
mes partnere bizonyult, aki nem tolakszik
ok nélkül előtérbe, de ahol helyén kell lennie,
ott meg is állja a helyét. Jush Andor és
Patsch Vilmosné kellő elengenciával adtak
egy angol arisztokrata párt, Vitvicsky István
pedig angol hidegvérrel játszotta a szerelmes
bakapitányt. Kétfő kosztümben és derült
jókedvvel játszotta el szerepét Krompaszky
Ede is, aki mint a városba szabadult vidéki
rokon, méltó partnere volt egy bájos jelenet-
ben a arab gyémántjának.

„A regény vége“ azzal tűnt ki, hogy itt
láttuk a legösszevágóbb előadást. Józsa Mihály-
né, aki Stephánienak, a szeretett és szerelmes
özvegynek szerepét adta, úgy meghódította
már ebben a darabban a publikumot, hogy
midőn a következő darabban a színre lépett,
taps zaja fogadta a nézőtérrel. Szerepe igen
nehéz volt, de mondhatjuk, hogy nem lehet-
ett észrevenni, hogy neki nehézséget okoz-
zott volna. Az özvegy ébredező, leleskedő

és végül előtörő szerelmét meglepő elevenség-
gel adta és annyira kiemelte a részleteket,
hogy a különben kissé bonyolult darabból
minden bonyolódottság eltűnt. Tisztelegés
partnere volt Rakovszky Iván, Ypszilón szre-
pében. — Azt hihetnénk, hogy midőn
a főszereplők után a kisebb szerepekre térünk
át, kevesebb jót lehet mondani. Pedig a két
Kohn leány: Etel mint Zsófi szobaleány és
Margit mint Arabella, olyan kitűnő játékok
produkáltak, hogy már csak abból is tudhat-
juk, hogy szerepltek nem kis szerep, mert
reájuk bízták. Zsófi megenni való szobalány,
Arabella pedig valóban csábító táncosnő volt.
Végül pedig Kánina ur, az ügyvéd: Wunder
József valóságos kabinetalkitást csinált
ebből a szerepből és állandó nevetésben tar-
totta a közönséget.

„A betörő“ két főszerepét Józsa Mihályné
és Rakovszky Pista adta. Már az első nagy
jelenetben, ahol De Brené asszony szemtöl-
szemben áll a betörővel, tisztában voltunk,
hogy a két szereplő kitűnő lesz, elismerésünk
pedig még fokozódott a darab végéig, ame-
lyet fő- és mellékszereplők a legnagyobb
sikerre vittek egyaránt. A betörőben, kül-
önösen Valory szerepében annyi apró
ntánsz van, hogy azt mind kiemelni csak
igazán színészetelenség tudja, pedig mondhat-
juk, hogy ezekből a ntánszokból Stubnya-
ftirdón nem ejtettek el egyet sem. Kitűnő

volt Rakovszky László is, aki — mint szere-
pében maga elmondja — élénk, elmés és
tüzes volt, — csupa gyönyörűség volt néz-
ni. Kossuth Margitka kedvesen adta a
komorna szerepét; Józsa Mihályról, a kapu-
ról pedig csak annyit mondunk, hogy leg-
közelebb egy nagyobb szerepben szeretnénk
láttni.

Most pedig, ha a közönség azt találná
mondani, hogy reterádánk mégis banális volt,
mert tulsok a dicséret benne, ugy nem véde-
kezhettünk mással, minthogy a műkedvelők
maguk az okai, ha nem hisznek nekünk,
mert sehogyszem adtak alkalmat a gáncsra.
Lám, Keszler József országos híri kritikusunk,
aki véletlenül szintén bekerült az előadásra,
vettünk egybehangozóan így nyilatkozott: „Sok
műkedvelői előadást láttam már, de ez mind
közül a legjobbak közé tartozott.“

Aki pedig így se hisz nekünk, az magára
vessen, mert, csak olyan ember lehet, aki
vasárnap nem volt Stubnyaftrdón. 3.

Kis y. merő szerénységéből nem emelte ki
nagy Ypszilón játékát, lévén y. és Ypszilón
ugyanaz. Pedig kedvesebb bohémét, mint
mikor Zsófi-val onyoleg és hevesebb szerel-
met, mint midőn Stephánienak vall szerelmet,
keveset láttunk és ha kis y. maga mondja,
hogy a Regény végében láttuk a legössze-
vágóbb előadást, ugy ebben nagy Ypszilónnak
is nagy a része. Szerk.

csak azok képesek, kiknek veszteni valójuk nincs, kiknek legfőbb vágyuk a rombolás, hogy azután a romok közt szabadon turkálhassanak a saját zsebjük javára.

Nem is tetszik szeretetét kebelbarátaink a mi gyenge simogatásunk, mellyel kifejtett tevékenységük érdemeit értékeljük, s ugyancsak haragos fűrmedvényvel válaszoltak cikkünkre, irván rólunk az amerikai „Slovenský Denník” egyik legutolsó számában a következőket, melyet, mint kiváló stilusgyakorlatot ezennel megörökítettünk:

„— Van Turócszentmártonban egy utálatos légyölő gomba. (Persze hogy az! Szerk.) Ápolja Dugovich Titus, megyei hivatalnok, egy szerb renegát és Boldizsár kostyáni áll. tanító, amely nemcsak a magyarországi tótokat rágalmazza folyton, de utálatos karmait még az amerikai tótok ellen is nyújtogatja és habos nyállal köpköd ezekre a tisztességes emberekre. (?) A clevelandi konzesszus alkalmával írt egyik cikkében ezeket írja (következik az idézet). Ezt csak mutatni adjuk ezeknek az embereknek mocskójából, akik szabadon járnak a legtótább városban, anélkül, hogy egy hajszáluk meggörbülne. Mégis csak furcsa nemzet vagyunk mi tótok, hogy az ilyen terpeszkedő kigyókat megtűrjük körünkben. Pedig megérdemelnék, hogy mérges fejtlk kövekkel zuzassék szét. A kivándorlók tót ügynöksége is bántja gyomrukat. Ez ellen ugyan nem tehetnek semmit, de szörnyű félelemmel viselgetnek vele szemben. Ennek következményeit ők is meg fogják érezni. Ha körmeik Amerikába is elérnének, tudnának ők rendet csinálni a „pán-szlovákokat”. A vadállat, ha máson nem tudja kitölteni bosszuját, tájtékozó szájjal kapkod maga körül.”

Eddig a mi jóbarátunk cikke. Legyen nyugodt a mi kis hamisunk, mi ezután is bátran és emelt fővel járunk a legtótábbnak keresztelt város utcáin, mert itt nem kövekkel és késekkel szokás egymással a harcot megvívni, hanem ésszel s ahhoz való késztültséggel. A fentfentzolt újság cikkirójáról ugyan nem tételeztük fel, hogy ő is hasonló eszközökkel szállna harcba velünk, de legyen meggyőződve, hogy mátra is meg volna a mi felettünk.

Hála isten itt nem tolvajok és orgyilkosok közt élünk s az el-ük harcában nem dolgozunk revolverekkel és egyéb gyilkos eszközökkel, ahhoz a „Slovenský Denník” cikkirója, egyéb argumentumok hiányában, talán szokva van. Vagy lehet, hogy ebben is csak nagyozol!

A kiváncsi tót ügynökség miatt sem fáj nagyon a fejünk. Eljön még az idő, mikor magához tér a kivándoroltak elmaszlagolt tömege s akkor be fogja látni, mire való volt az a sok hahó, amit a nép érdekében valónak hirdettek, pedig csak annak kizsákmányolására szolgált.

Ennyit erre a kis fűrmedvényre!

(ch.)

Vármegyei élet.

A közigazgatási bizottság ülése.

A vármegyei közigazgatási bizottsága Justh Ferenc főispán elnöklete alatt a f. hó 12-én tartotta rendes havi ülését.

Jelen voltak: Beniczky Kálmán alispán, Keviczky István árvaszéki elnök, Csepesyáni

Sándor tb. főjegyző, Lav Adolf dr. tiszti főjegyző, Borbély Kálmán kir. főmérnök, Künszler Károly dr. kir. tanfelügyelő, Kaczvinsky Kálmán kir. tanácsos pénzügyigazgató, Skultety István dr. kir. ügyész, Keviczky Imre közigazgatási előadó, Róth Emil, Klímó Vilmos, Rosza János, Cserei Emil és Saager Ferenc bizottsági tagok.

Elnöklő főispán a megjelent bizottsági tagokat szívélyesen üdvözölvén, az ülést megnyitja.

Csepesyáni Sándor tb. főjegyző bemutatja a kostyáni vasuti megállóhely létesítését kérelmező községek együttes képviselőtestületi határozatát, melyben a megállóhely létesítéséhez való hozzájárulás mérvét a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium tudomására hozták. A közigazgatási bizottság a hozott határozatot meleg pártolással a kereskedelemügyi miniszterhez terjeszti fel, azzal az indoklással, hogy a megállóhely létesítése feltétlenül szükségesnek mutatkozik, mert a minisztérium által kilátásba helyezett csengevű sorompóntvek, a közbiztonság teljes megővésére elégtelenek, mivel azok 500 méternyi távolságról való kezelése nehézkes és nem feltétlenül megbízható.

Bemutatja Tyroler Bernát felsőtubnyai lakos kérvényét, melyben panaszt emel, hogy az utbizos utasítása folytán, birtokán történt árokásatás. Egyben kéri a birtokba leendő visszahelyezését. A közigazgatási bizottság a kérvényt véleményezte jelentésétől vett a kir. államépítészeti hivatalnak adta ki.

Tárgyalatott Sobek Manó és Sobek Jakab ruttkai kőbányatulajdonosok kérvénye, a létesítendő lüzemű iparvasutnak közigazgatási bejárása. A közigazgatási bizottság a bejárás megtartását elrendelte s annak létesítésével Beniczky Kálmán alispán, Borbély Kálmán főmérnököt és Cserei Emil bizottsági tagot bízta meg. A helyszíni tárgyalás megéjtése a folyó évi augusztus hó 15-ére tűzött ki. A határozatról a község és az érdekeltek is értesítettek.

Keviczky István árvaszéki elnök bemutatja az árvaszék mult negyedévi tevékenységi kimutatását, melyet a közigazgatási bizottság helyeslőleg tudomásul vett.

Csepesyáni Sándor tb. főjegyző bemutatja a törvényhatósági állatorvos junius havi jelentését, melyből a következőket emeljük ki:

Az állategészségügy az elmúlt junius hónapban kedvezőtlenebbül alakult, mint a megelőző hónapban. Sörtésorbánc 12 községben állapított meg. Lovak, szarvasmarhák és juhok közt ragadósbetegség nem fordult elő.

Az obveszettség terjed. Az elmúlt hónapban: Trebosztón, Tsztmártonban, Ruttkán és Valcsán állapított meg a veszettség tünete. A közigazgatási hatóságok erőlyes fellépésének azonban meg volt az az üdvös hatása, hogy junius hó 26-ától kezdve a közigazgatási bizottsági ülés napjáig újabb veszettségi eset hivatalosan meg nem állapított.

Külföldre szállítottott egy darab luksuszló és 9 darab vágómarha. Belföldi forgalomban vonatra adatott 20 darab sovány sertés.

Kaczvinsky Kálmán kir. tanácsos pénzügyigazgató jelentése szerint az 1907. év január havában befizetett egyenesadóban 8506 kor. 41 fillér, hadmentességi díjban 22 korona, országos betegápolási pótadóban 83 korona

24 fillér, mely eredmény az elmúlt év hasonló időszakához képest, egyenesadóban 6123 kor. 97 fillérrel, országos betegápolási pótadóban 438 korona 23 fillérrel kedvezőtlenebb, míg hadmentességi díjban 1 koronával kedvezőbb.

Az említett befizetések után az elmúlt év végén hátrálékban maradt egyenesadóban 145564 korona 04 fillér, hadmentességi díjban 16181 korona 73 fillér, országos betegápolási pótadóban 7927 korona 70 fillér, mely eredmény a mult év hasonló időszakához képest az állami adónál 12560 kor. 38 fillérrel, az országos betegápolási pótadónál 1161 korona 62 fillérrel kedvezőbb, a hadmentességi díjnál azonban 2037 korona 23 fillérrel kedvezőtlenebb.

Jelenti továbbá a pénzügyigazgató, hogy az egyenesadó kivétő bizottság a folyó évi adókievéteket a III. osztályu kereseti és bányaadó, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójára nézve befejezvé, csak egyénenkénti előírása folyamatban van. A kir. pénzügyigazgató jelentése tudomásul vétetett.

Künszler Károly dr. kir. tanfelügyelő bejelenti, hogy a tankertlet valamennyi iskolájában az érző vizsgálatok rendben folytak le. A znióváraljai állami tanítóképzőben a képesítő vizsgálatok 4 napig tartattak s a képesítőre jelentkezett 19 tanuló eredménnyel képesítettet. Bejelenti továbbá, hogy a felekezeti tanítók az új törvényben előirt esküt letették s így a tanítók illetményei minden fenakadás nélkül folyósíthatók.

Ezekután Bolemann János dr. megyei főorvos olvassa fel havi jelentését, melyből a következőket emeljük ki:

Az általános közegészségügyi állapot kedvezőbb volt, mint az elmúlt hónapban.

Fertőző betegségek közül több tifuszeset fordult elő Ruttkán, de a baj már szűnőfélben van.

Több esetben jelentetett be vérheny, kanyaró és roncóló toroklob is, de járvány szerlten egyik sem lépett fel. A Vrickón fellépett hörkhurut pedig már teljesen megszűnt.

Az oltások és újraoltások az egész vármegye területén jó eredménnyel befejeztettek. A köztisztaság általában kielégítő, csupán Turócszentmárton főutcájának pora fenyegeti veszéllyel a légzőszerveket és szemeket. Az élelmiszerek és italok vizsgálatánál kifogásolható nem volt.

Orvosrendőri hullaszemle 3 ízben, törvényeszi hullavizsgálat pedig egy esetben tartott meg.

Több tárgya az ülésnek nem lévén, elnöklő főispán az ülést a tagok lelkes éljenzése közt bezárta.

Szinészet.

Már egy hete, hogy Szabados László, az Északmagyarországi szinikertlet igazgatója, jól szervezett társulatával városunkban időzik.

Távol állunk attól, hogy a színházba járásra bárkit presszionálni akarnánk, de az a közömbösség és részvétlenség, mely miatt a társulat nap-nap után tures ház előtt kénytelen játszani, bosszantó, elkeserítő.

Milyen lármát csapott annakidején közönségünk, hogy a szinészek csak juliusban jönnék, hogy meleg lesz stb., pedig dehogyan meleg, sőt ha az ember végig tekint az

Pedig a társulat a nehéz viszonyok között a lehetőséghez képest derék és kiváló munkát végez.

Szombaton „A mádi zsidó” ment. A mádi zsidó hálás szerepében Ágotai Ferenc állandó jökevényben tartotta a közönséget. Úgy gondoljuk, hogy egy kissé sok és fölösleges volt az extemporalás. Tetszettek Sarkadi Évikéje és Arnold masinisztyája. Dicséretet érdemel Ftzi István. Epizóduszerepekben jók voltak Szelényi Emilia, a fogadott mama, Mái Gerő típusú tótja, Fehér Ö. László és Harsányi József.

„A lovag ur” Csergő vigjátéka volt hétfőn műsoron. Az összes szereplők kitettek magukat. Kétfőn bohózi figurát mutatott Herczeg, kinek fejlődését, rendkívüli tudását teljes örömmel konstatáljuk. Leánya, Alice (Radó Rózi) kedves és elragadó volt.

A várva-várt „Vig özvegy”-et kedden táblás ház nézte végig. (Mégis csak van, aki járhatna színházba.) Ugy látszik, a közönség nem volt elismerő kedvében. Kommentárt is fűzhetünk ehhez. A világraszóló csodamű hire felcsigázta a várakozást, melyet az előadás, sajnos, nem elégitett ki. Ennek oka talán a fogyatékos zenekíséret.

Az előadások voltak igen jó, de rossz részletei is. Glavari Hanna hálás szerepének Sz. Végh Gizella eleget tett, ezzel minden szokásos dicséretnél többet mondtunk. Ágotai Ferenc, mint Nyegus, szokásához híven pompás volt. Jó volt Daniló gróf szerepében Ftzi István, ezt az alakítást csak tehetséges színész nyújthatja. Jó hangja van Tóthnak, de kezével, lábával még nem tud mit csinálni. Sarkadi Rózsika születést szubrett, eleven, helyes, pajkos, a táncra grációzus. Játéka és éneke egyaránt kielégítette közönségünket. Herczeg Mirkó nagykedvet szerepét helyesen fogta fel s kétfőn alakításával állandó jókedvre hangolta a publikumot.

„Rákóczi fiá”-t szerdán adták. Rákosi V. ezen eltévesztett színműve fölött a fővárosi kritika és közönség már ítéltek, nekünk csak az fáj, hogy míg a vig özvegyek zsufolt házat vonzanak, addig nemzeti történelmi darabok semmi figyelembe nem részesültek. Ami az előadást illeti, ez minden fegyverközások mellett is jó volt. Szabados igazgató, mint Cserigő udvarmester, elsőrendű alakítást adott. Radó Rózi szép Mária volt, ki egyéniségével teljesen hozzásimult a szerző intencióihoz, komoly feladatát jól oldotta meg. Bársony Rákócziája szintén kielégítő volt. Bár ma már a drámai részletek észrevétele nem elégséges. Igaz, e szerep nehéz. Igen jó volt Fehér Ö. László öreg koldusa és cigánytárogatója. Krasznai éneke is tetszett. A nagyon is kisszámú közönség egyes sikerült alakításokért lelkes tapsal adózott.

Vida Ilonka, a debreceni színház énekesnőjének felléptével került színre csütörtökön „Lili”, Hennequin és Millaud mindig szép darabja. Ha van szerep, mely valakinek művészetét kipróbálja, úgy ez „Lili” harmas szerepe.

A szép Lili, szeszélyes, makrancos kölyg, aki csak nagynehezen nyitja meg naplóját. Csak avatott szem tudja kiolvasni belőle az intím részleteket s Vida Ilonka megtalálta és kedvesen mutatta meg e részleteket. A körülmenyekben rejtett, hogy színadí rutinja, ügyessége nem tudott eléggé érvényesülni.

Az első felvonás szentimentális, nyugtalan,

ábrándos Lillje nem volt kifogástalan, azonban lassacskán belemelegedett szerepébe és a második felvonás forró vért, üntudatos asszonyt már jobban adta. Kedvesen szeretetreméltó volt mint szigorú erkölcsbíró nagymama. Az utolsó jelenetek esztalankodó, eleven kisleány unokája már teljesen megfelelt.

Hangja és énektudása jóval felülmúlja az eddig nálunk működött színésznőket. Minden dalát igaz művészettel adta elő. Hangjának hajlékonysága, kifejtett koloratúrája a közönség tetszését nagyon könnyen megnyerte. A közönség sürri tapsokkal jutalmazta, sőt még az előadás befejeztével is négyszer kitapsolta. Ágotai Saint Hypothese vicomte szerepében mindenképen eredeti és kiváló volt. Arnold Plincharja tetszett, nem ártana, ha hangját kissé mérsékelné. Hervé örökszép, finom zenéje mindig vonzó.

Szabados igazgató társulata Vida Ilonka szerződtetésével csak nyerhet.

Pénteken a régi, jó „Lotti ezredesei” került színre. A főszerepben Sz. Végh Gizi igazán elemében volt. Csicseregott, csacsogott, elbájoslón táncolt. Szóval, az a kedves Végh volt, aki mindig oly könnyen lopta be magát közönségünk szívébe. Összes partnerei elsőrendű játékokat produkáltak. Különösen jók voltak Ágotai és Herczeg, kiknek minden egyes szava állandó dertültségben tartotta közönségünket. Kisebb epizóduszerepekben igen jól játszottak Felér és Mály. A hölgyek, Szelényi, Sarkadi erősen hozzájárultak a darab sikeréhez. Borsodi a szobalánya szerepében igen élénk, ügyes, mindamellett diszkret játékot nyújtott. Külön ki kell emelni Ftzi Rhájáját. Igazán tehetséges színész, akinek úgy tánc, mint játéka igen jó.

Kérjük megegyezzen a turócszentmártoni magyar társadalmat, gondolja meg, hogy csupa dicsőségéből megélni nem lehet és pártolják fokozottabb mértékben a nemzeti színészetet.

Egy.

Heti műsor: Vasárnap „A Selyembogár”, népszínmű; hétfőn „Asszony”, színmű; kedden „A papa leánya”, operette; szerdán „A cserelányok”, operette; csütörtökön „Kis trafikós lány”, vigjáték; pénteken „Az ördög”, vigjáték; szombaton „Rab Máttyás”, operette.

H I R E K.

A stubnyafürdő izraelita hitközség, mint lapunk egyik számában már említettük, folyó hó 30-án tartja ujjonnan épült templomának felavatását. Az ünnepségen részt vesznek a közigazgatási hatóságok. Ott lesznek vármegyénk fő- és alispánja is. A felavatás napján az ünnepély sorrendje a következő lesz: 1. A hitközség díszgyűlése d. e. 10 órakor. 2. A tórák elhozatala a régi imaházból a templom főbejáratáig. 3. A templom ünnepélyes kinyitása d. u. 3 órakor. 4. A tórák bevitele a templomba és azok elhelyezése egyházi ének kíséretében. 5. Az örökmezős meggyűjtása beszéd kíséretében. 6. Felavató beszéd, tartja fötisztelendő dr. Fischer Gyula budapesti főrabbi ur. 7. Ima a hazáért és a királyért. 8. Szózat. Este 6 órakor kövacsora a Lichtenstein-szálloda éttermében.

Raisz Béla doktort, nagytapolcsányi járásbírósi albirót, a király a turócszentmártoni járásbíróshoz járásbíróvá nevezte ki.

Uj állami épület városunkban. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur a mult hét folyamán leérkezett rendeletében értesítette a vármegye közönségét, hogy az állami iskolák játszó terén egy új, hét tantermes elemi iskola építését határozta el. Az új népiskola már az 1909. évben átadható lesz hivatalosán.

Pellegrini József kedvelt vívómesterünk folyó hó 15-ével megkezdte a törvívásban való oktatást is. Már eddig is több tanítvány jelentkezett, különösen pedig fiatal leányok, kiknek testi fejlődésére a nemes sport kitűnő hatást gyakorol. A mester a hölgyek oktatását teljesen külön órákban végzi. Jelentkezni lehet mindennap délelőtt 10 órától kezdve az állami iskolák épületében levő vívóteremben.

A vármegyei kórház kibővítését, melyhez a szükségelt pénzt a turóci jótékony nőegylet, de főleg annak fáradhatatlan és lelkes elnöknője, annyi kitartással összegyűjtötte, immár megkezdtek. A mult szombaton megtartott árlejtesnél az építkezés keresztülvitelét Hlavai János helybeli építész nyerte el, ki az eredmény kihirdetése után nyomban meg is kezdte a szükséges anyag fuvarozását. Az őszig tető alatt lesz az új pavillon. Jövőre a régi épület átalakítására kerül a sor.

Tanulmányi kirándulás. A ruttkai állami iskola tanítói között *Rakitta* Samu igazgató, *Bria* Sándor, *Griggely* József, *Krausz* Sándor, *Paulinyi* Gábor és *Reichmann* Sándor önkéntességükön, f. hó 11—15-ig tanulmányuton voltak. Céljuk az volt, hogy néhány osztárák és porosz népiskolát meglátogattak. Utjuk Oderbergen át Ratibora vezetett, itt egy félnapot időztek, felkeresték a felekezeti, állami és városi népiskolákat. A porosz kártársak a legszíveleesebb fogadtatásban részesítették őket. Ratiborból Troppaubá utaztak, ahol az ottani áll. polgári iskola rajztanára 2 órán át igen élvezetes és tanulságos előadást tartott számukra a modern rajztanításból, bemutatva a növényeknek igazán szép munkáit és a természet utáni rajzolás fokozatos tanmenetét. Az intézet igazgatója bemutatva azután a polgári iskolával kapcsolatos levő elemi iskolát. Innen Wittkovitzba és M-Oszirauba távoztak, hol szintén felkeresték az iskolákat. Sokat láttak és tapasztaltak ezen rövid idő alatt, látták a különbséget a mi iskoláink és az ottani iskolák berendezése és felszerelése között. Különösen tetszett a ratibori iskolánál az, hogy a népiskolákban szépen berendezett fűrdőszobák vannak, hol az osztályok felváltva, tőlén nyáron a tanító felügyelete alatt fürdőknek. A tantermek padozata minden meglátogatott iskolánál pormentesítő olajjal van bevonva. A tantermek lég- és gőzfűtésre vannak berendezve. Altkalban a felszerelés új pedagógiai, mint higiénai szempontból teljesen kifogástalan. Sajnos, nagyon messze állunk tőlük. Habár új tantervünk nagyot lendít oktatásügyünkön, mégis sok idő fog eltelni, míg utolérjük őket. Sokat, nagyon sokat lehetne e rövid utról is elmondani, annyi bizonyos, hogy sok újat láttunk. Egy dologban azonban mégis előbbre vagyunk, t. i. nálunk sokkal több a koresma, a vendéglő, a kávéház.

Leletlen munkát végzett valami éretlen suhanc az elmúlt hét valamely napján, midőn az ujonnan épült tót muzeum eresze alól a nagy fáradtsággal, nagy gondal összehordot fecskefészkeket lepszaklta. Hát ugyan kinek álltak utjába ezek a kis madárfészkek? Talán elcsufították az épületet? Vagy talán — uram bocsá! — magyarul énekeltek. Vagy mi más oka lehetett bárkinek, hogy tönkre tegye a tavasz gyönyörűt kis madárkájának két—három heti szorgalmas munkáját. Nem jól tette, bárki tette. Leletlenség volt.

Elszámolás. A folyó évi július hó 14-én, Stubnyafürdőn, a turócvármezei jótékony nőegylet által rendezett színelőadás és táncmulatság alkalmával fellíftettek a következők: Justh Ferenc 25 kor.; Rakovszky Istváné, Rakovszky István 20—20 korona; ifj. Justh György, id. Justh György, Murin István, Stádler Tófor, Cohn Henrik, Kuffler Zsigmond, Bárczai Gyuláné 10—10 korona; dr. Petrikovics János 6 korona; dr. Zányi Kálmán, dr. Kohut János (Besztercebánya), Széchényi Jenő kanonok, dr. Erdélyi Sándor, Kovács Ferenc, Schönach Viktorné, Párvy Endre, dr. Messinger Mór, Toperczer Sándor, dr. Lax Adolf, Löwinger Lajos, Péch Dezső, 5—5 korona; Hummel Ignác, Patsch Béla, Perl Albertné. 4—4 korona; Akantisz Ödön, Toperczer Nándor 3—3 korona; Holbay Lajos, Haas Ignác, Bindfeld Ármán, Pillárik István, 2—2 korona; X. Y. 1 kor. 10 fillér; Fabriczy Ilona, Löwy Kornél 1—1 korona összes fellíftetés 232 korona 10 fillér. Jegyek eladásából befolyt 642 korona. Összes bevétel 874 korona 10 fillér. Ebből kiadás 277 korona 10 fillér. Tiszta jövedelem 597 korona.

Uj menedékház az Alacsony Tárban. A Magyarországi Kárpátgyestület lipői osztályának válaszmánya e hó 3-án Kubinyi Gyula cs. és kir. kamarás elnökle alatt megtartott ülésében öszinte, igaz örömmel vette tudomásul, hogy a deménfalvi jégbarlang mellett, a mult évben villámütés következtében elhamvadt menedékház helyébe épült menedékház immár teljesen elkészült. Az érdemekben gazdag osztályelnök ur ö Méltósága fáradságot és áldozatot nem kímélő ügybuzgalmának köszönhető egyedül, hogy ma a hosszú tél dacára, a romhalmaz helyén a legkényesebb igényeket kielégítő, szilárd anyagból épült új menedékház emelkedik. Az új épület felülvizsgálatát és átvetelét Légmán Imre kir. főmérnök közbenjöttével egy szülkebb bizottság e hó 17-én ejtette meg, miglen az új menedékház ünnepélyes felavatása egy nagyobb arányú, a Gyermekek egysége, a tulipánkert szövetség és a lipői osztály javára rendezendő ünnepség keretében előrelátólag a jövő hó első felében fog végbemenni.

Felakasztotta magát Vavák Kube Pál 21 éves podbrágyi lakos a folyó hó 18-án. Míg hozzátartozói kint jártak a mezőn, a szerencsétlen fátalembert végrehajította rettenetes tettét. Hogy mi indította a fátalembert az öngyilkosságra, szülei sem sejtik. A meg-ejtett hatóság vizsgálat után, miután a külső erőszaknak semmi nyoma a hullán megállapítható nem volt, a holttest elföldelését a hatóság megengedte.

Tűz volt Rutkán a folyó hó 14-én. Klein Ferenc telkén levő fatartó gyuladt ki, eddig ismeretlen okból a jelzett nap éjjelén. Szerencsére a fenyegető veszedelmet korán

észrevették a szomszédok, kiknek tűzilármájára a gyorsan megjelent községbeliek és a tűzoltóság lokalizálta a veszedelmessé válható tüzet. A tulajdonos kára 5000 korona. Ugy látszik, a tüzet gyújtogatás okozta.

Uj tüzirtószágra szolgált rá *Goblik Kvantolik* István popradnói lakos, akit igaztásért 3 havi államfogházra és 50 kor. pénzbüntetésre ítélték.

ISKOLAI ÜGYEK.

Ajándék egy iskolának. A körmeöbányai állami főreáliskola e napokban igen becses (körülbelül 800 kor. értékű) mikroszkopikus készítménygyűjteménnyel gazdagodott.

Az 1000 drb. igen csinos preparátum, mely a természetrajz három országára vonatkozik, néhai *Gerger Ede* m. kir. posta-és távírófelügyelő saját készítménye. Az özvegy körmeöci születési férje emlékének és óhajának ugy vélt leginkább áldozni, illetőleg megfelelni, hogy Sarajevóból, hol jelenleg állandóan megtelepedett, egy hozzávaló fiókos szekrényben reáliskolának küldötte ajándékol.

Valóban bámulatra ragadhat bennünket *Gerger Ede* páratlan, ernyedetlen munkakedve, szorgalma és ügyessége, mely kenyérgereseti pályájától messze eső területen a természet titkaiba mikroszkop segítségével behatolva, kiváló sikert ért el. *Gerger Ede* követésre méltó jeles példája az önzetlen áldozati-készségnek és valódi hazafiságnak is, mely szálló-igék szertelen hangoztatása és olcsó reklám hajlásása helyett egy emberöltővel felérő munka eredményét közölni szánt. Megjegyzendő, hogy *Gerger Ede*, megbízható forrásból merített értesülés szerint, felfedezője volt a hirhét phyloxera vastatrixnak hazánkban és ebbeli fárodázásáért az arany érdemkeresztet kapta. A phyloxerára vonatkozó preparátumai egyenlő értékűek a híres dr. Blankenhorn-félékkel. G. E. szülei idegenből szakadtak hozzánk; atyja a körmeöci m. kir. pénzverő-intézetnek sok éven át köztisztviselő volt, ki *Ede* fiát tökéletesen magyarrá neveltette. G. E. legutolsó hivatali állomása Temesvár volt.

Amidőn pedig *Gerger Ede* özvegyének az intézetünk nemeselekkül felajánlott ajándékáért ez uton is lekötözött, hálás köszönetünk kifejeztek, egyben el nem mulasztjuk, hogy tisztelettel meg ne emlékezzünk az adakozó nemes hölgy egyik legmeghittebb barátjáról: özv. Privorszky Henriette urhölgyről, az ö közbenjáró szives készségéért. A körmeöbányai állami főreáliskola 54 éves fennállása történetében ez a második nagyobb ajándék. Az első *Matuska Gábor* gróf igen becses, 1600 koronát ér, remek bogár-gyűjteménye, mely csupa Európán kívül eső Földrészt állatából került ki s méltán csodálattal tölthet el szakembert éppen ugy, mint laikust is, kinek érzéke van a természet egyszerűsége iránt, nevezetesen gyönyörködni tud az állatvilág csodás, igen változatos, sőt bizarr külső alakján, rajzainak ezerele mintáján és szírványos meg fémfényűtől pompázó szingazdagságán.

Ezt a két ajándékot, de az egész iskolai gyűjteményt is készgesen megmutatja előleges jelentkezés mellett az érdeklődő közönségnek alulírott *Teschler György* tanár.

Értesítés. A tiszai ág. hitv. evang. egyházkertlet eperjesi Collegiumának Jogakadémiaján az 1907—1908. tanév I. felére a beiratások 1907 szeptember 1-től 12-ig eszközlendők; az előadások szeptember 16-án veszik kezdetüket. Utólagos felvételnek szeptember 13—15. napjain dékáni-, azután pedig tanári-kari engedéllyel lehet helye. A kik jogi tanulmányait csak most fogják kezdeni, azok érettségi bizonyítványt, a kik pedig az egyeteméről, vagy más jogakadémiairól lépnek át, azok csupán eddigi leleckönyvtüket tartoznak a beiratkozásnál felmutatni. Azok az egyéves önkéntesek, a kik tényleges katonai szolgálatukat f. évi szept. hó végén fejezik be, október 1—8. napjain iratkozhatnak be. A vizsgálatok határideje szept. 1-től 15-ig terjed. A felvételi tandíj 50 kor. Evangélikus lelkészek, tanárok és tanítók fia! — tekintet nélkül vagyoni viszonyaikra — minden további folyamodás nélkül a tandíj felét fizetik. A jogakadémiai hallgatók vallásfelekezeti különbség nélkül részeshelhetnek a Collegium kebelében fennálló, ujonnan épített s kényelhesen felszerelt tápintézet kedvezményeiben; ebéd- és vacsoráért az első felévben szept. 1-től december végéig 60 korona, csak ebédért 34 kor. fizendő. Joghallgatók havonként is beiratkozhatnak. Az arra érdemesek igényt tarthatnak a Collegium által évenként kiosztatni szokott ösztöndíjakra, valamint a szegényorsuak tandíjmertességére, tápintézeti díj elengedésre s a jelentékeny alaptőkével rendelkező „Jogász segély-egylet” támogatására. A jogakadémiai ifjusági-, valamint a collegiumi nagy könyvtár a hallgatóság rendelkezésére áll. A szüniidőben mindennemű felvilágosításokkal, levélbeli megkeresésre is, szívesen szolgál a jogakadémia igazgatósága.

KÖZGAZDASÁG.

Uj iparvágány. A Sobek Testvérek ruttkai kömüve új löztemű iparvágányt létesít a kassa-oderbergi vasut vonalába. Az új vágány közgazdatis bejárása a jövő hónapban lesz a vármegye alispánjának elnökle mellett.

Beruházások a kassa-oderbergi vasutnál. A kassa-oderbergi vasut igazgatósága, tárgyalásokat folytatott a kereskedelmi kormányval a vasut vonalain szükséges beruházások ügyében, Ráth Péter udvari tanácsos, a kassa-oderbergi vasut vezérigazgatója, nemcsak a magyar, de az osztrák vonalokon szükséges beruházási programot is elkészítette sőt, több ízben tárgyalta is az illetékes tényezőkkel. Az osztrák kormány a kiegyezési kérdések keretén belül akarja elintézni a kassa-oderbergi vasut beruházási ügyét. Kossuth Ferenc pedig a legmelegebben támogatja ennek a fontos vasutvonalnak fejlesztését. A napokban *Szterényi József* államtitkár Ráth Péter udvari tanácsossal s a vasut több szakközveivel az egész beruházási programot áttanulmányozta s a magyar vonalokon szükséges építkezések, bővítések költségeit is felülvizsgálta. A vasut igazgatósága harminckilencmillió koronában állapította meg a beruházási program költségeit, amelyet kölcsön útján fognak beszerezni. Mihelyest a kölcsön folyósítva lesz, nyomban hozzáfognak az állomások, a vágányok és váltók kiépítéséhez, biztosítási berendezések-

hez s megrendelik a kocsikat, hogy a beruházási program megvalósítására kitzött idő elteltével minden készen legyen s a forgalom lebonyolítása akadályokba ne ütközzék.

A helybéli petróleumfinomító eddigi 400,000 kor. részvénytőkéjét 800,000 kor.-ra tervezi felelni. Az ügy a folyó hó 28-án megtartandó közgyűlésen kerül döntés alá. Értesülésünk szerint, a részvényesek teljes egyetértéssel a szóban forgó részvénytőke felemelése iránt. A részvénytársaság a gyárban nagyobb átalakításokat és újabb építkezéseket tervez.

Szerkesztői üzenetek.

R. S. Ruttká. Köszönjük. Kérjük a jövőben is. Újságunkat minden legkisebb hír érdekli. — Körmozgás. Ne legyen kíváncsi! — Helybéli. Ha ön igazán dolgozni óhajt — ám rajta. Figyelmeztetjük azonban, hogy csak jó dolgozatokat fogadunk el.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.
Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.
Kiadótulajdonos: Moskóczy Ferencné.

KALOGÉN
BRÁZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉM A LEGJOBB ★★

Budapest látványossága!

ÁMOR
NAGYKÁVÉHÁZ
(ezelőtt Beliczay)
BUDAPEST, Nagymező-utca 7. szám.
Tulajdonos: Kanczler Gyula.
Naponta
Kis Parádi Náci
híres szőlista hangversenyez.

Minden idegen nézze meg!
Aki Budapestre jön ide megy!

Gyönyörű látványosság!

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

NYÁRI MENETREND

A magyar királyi államvasutakon:

(Érvényes 1907. évi május hó 1-től kezdve.)

Budapest—Túrócszentmárton:				Túrócszentmárton—Budapest:			
Gyv. ind.	délután 3:30,	érk. este	10:21	Gyv. ind.	reggel 6:08,	érk. délután	12:40
Szv. "	déléltől 9:20,	" "	7:56	Szv. "	8:41,	" este	7:05
Gyv. "	reggel 7:15,	" délután	1:38	Gyv. "	délután 2:54,	" "	9:10
Vv. "	éjjel 11:10,	" déléltől	11:41	Vv. "	4:57,	reggel	5:20
Szv. "	délután 5:35,	" reggel	4:18	Szv. "	este 11:35,	déléltől	9:45
Vv. Jánoshegyről ind. reg. 5:07, é. reg. 7:41				Jánoshegyre i. d. u. 12.06, é. d. u. 3:27			

Túrócszentmárton—Ruttká:				Ruttká—Túrócszentmárton:			
Gyv. ind.	délután 1:39,	érk. délután	1:47	Gyv. ind.	délután 2:45,	érk. délután	2:53
Szv. "	este 7:57,	" este	8:06	Szv. "	reggel 8:30,	" reggel	8:40
Gyv. "	10:22,	" "	10:30	Gyv. "	5:59,	" "	6:07
Szv. "	reggel 4:20,	" reggel	4:30	Szv. "	este 11:22,	" este	11:33
Vv. "	7:42,	" "	8:01	Vv. "	délután 4:45,	" délután	4:56
Vv. "	déléltől 11:42,	" déléltől	11:53	Vv. "	déléltől 11:16,	" "	11:33

Budapest ny. p. u.—Zsolna:				Zsolna—Budapest ny. p. u.:			
Gyv. ind.	reggel 7:20,	érk. délután	1:33	Gyv. ind.	éjjel 3:46,	érk. reggel	9:25
Szv. "	9:20,	" este	8:30	Szv. "	reggel 7:18,	" este	5:55
Gyv. "	este 6:55,	" éjjel	12:24	Gyv. "	délután 3:14,	" "	9:45
Szv. "	10:30,	" reggel	7:16	Szv. "	este 9:15,	" reggel	6:35

A os. és kir. szab. Kassa-Oderbergi vasutakon:

Kassa—Ruttká:				Ruttká—Kassa.			
Szv. ind.	reggel 5:30,	érk. délután	12:24	Gyv. ind.	reggel 4:05,	érk. déléltől	8:35
Szv. "	7:40,	" "	2:04	Szv. ind.	reggel 4:57,	érk. déléltől	11:55
Gyv. "	délután 12:05,	" "	5:30	Szv. "	8:35,	" délután	3:45
Szv. "	12:35,	" este	8:08	Gyv. "	délután 12:30,	" "	5:03
Szv. "	3:52,	" "	11:03	Szv. "	2:30,	" este	8:55
Gyv. "	este 7:42,	" "	12:08	Szv. "	4:18,	" éjjel	11:35
				Liptószentmiklósta Svz. i. este 8:44 é. 10 10			

Ruttká—Zsolna:				Zsolna—Ruttká:			
Szv. ind.	reggel 4:48,	érk. reggel	5:15	Gyv. ind.	reggel 3:39,	érk. reggel	4:01
Szv. "	délután 12:50,	" délután	1:20	Szv. ind.	reggel 4:21,	érk. reggel	4:47
Szv. "	2:21,	" "	2:45	Szv. "	7:40,	" déléltől	8:12
Gyv. "	5:38,	" este	6:00	Gyv. "	délután 12:04,	" délután	12:26
Szv. "	este 8:35,	" "	9:00	Szv. "	délután 1:55,	" "	2:20
Szv. "	éjjel 11:17,	" éjjel	11:45	Szv. "	3:33,	" "	4:00
Gyv. "	12:12,	" "	12:34	Szv. "	este 9:01,	" este	9:30
Vv. "	déléltől 8:13,	" déléltől	8:39	Szv. "	este 7:20,	" "	7:50

Közvetlen vonatösszeköttetés

Berlin—Budapest között, Ruttkán át.

Naponta	4.39	indul	Berlin	érkezik	11.22
"	10.05	"	Breslau	"	5.56
"	1.14	"	Oderberg	"	2.40
"	5.59	"	Ruttká	"	10.30
"	12.40	érk.	Budapest k. p. u.	indul	3.30

Közvetlen gyorsvonati összeköttetés

a magyar királyi államvasutak és az azon uton tullekvő castlakozó vasutak alatt megnevezett főállomásai között.

7.10	3.30	i. Budapest k. p. u. é.	12.40	9.10	7.20	6.55	i. Budapest ny. p. u. é.	9.25	9.46
1.47	10.30	é. Ruttká	i. 5.59	2.45	1.33	12.24	é. Zsolna	i. 3.46	3.16
—	5.56	Breslau	" 10.05	5.05	10.35	5.56	Breslau	" 10.05	6.14
—	11.32	Berlin (Fridrstr.)	" 4:39	11.31	5.26	11.22	Berlin (Fridrstr.)	" 4.39	11.31

3—4 középiskolát végzett fiú

tanuló!

Felvételük Moskóczy Ferencné
könyv- és papirkereskedésében
Túrócszentmártonban.

Fényképező készülékek

nagy választéka

Moskóczi Ferencné

könyvkereskedésében Turócszentmárton.

<p>Reguly-féle RÓMAI VÉRTELJESÍTŐ-SZÖRP</p> <p>vértisztító szer minden dörbajnál, székrekedés, vérbőségekben szenvedőknek nélkülözhetetlen, vérjavító és vértisztító.</p> <p>Nagy Üveg 8 kor. 3 Üveg 5 kor. utárváltó küld!</p> <p>REGULY ATTILA gyógyszerész, Budapest, VII., Kálv. Keresztút 24.</p> <p>A híres BÁRÓCZI GYOMORKESERŐ szappan készítése.</p> <p>Érdekelt prospectus ingyen!</p>	<p>KÉSMARKI LENVÁSZON DAMÁST.</p> <p>áruk csak akkor valódiak.</p> <p>VÁLDÓI ZÖPÉSSÉG VED. JEVY ECHT ZIPSER</p> <p>házasok védjegyeztetve vannak előlva</p>	<p>TOKAJI CHINA-VASBOR.</p> <p>Rendkívül kellemes ízű, erősit, tisztítja a vért.</p> <p>Kis Üveg ára 8-20 kor. Nagy Üveg 6 kor. Kapható gyógyszárakban.</p> <p>Postán küldi: KOBONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kálvite-ter.</p> <p>A legjobb órákat RÉSZLETFIZETÉSRE</p> <p>BRÄUSWETTER JÁNOS órásmester</p> <p>Arjegyárak 2000 kárpát legyen és bármenny.</p>	<p>HALÁPI-FÉLE HÁRSFAMEZSŐRP</p> <p>Mintaüveg 8 koronért küld</p> <p>APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR BUDAPEST, JÓZSEF KÖRÜT 64.</p>
<p>PLATSCHEK VILMOS</p> <p>előmerő legelőcsöb, legújabbabb</p> <p>FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút)</p> <p>Műjük rendszeresen érkezik Budapestre</p> <p>SCHULLER FERENCZ</p> <p>szőnyegben berendezett elsőrangú étteremben</p> <p>Központ, VI., Andrássy-út 150.</p>	<p>A világot bámulatba ejti</p> <p>Hammond írógép.</p> <p>Kiszárolgató előkészítő:</p> <p>FARAGÓ TESTVÉREK</p> <p>Budapest, V., Arany László-u. 8.</p> <p>Kérjen mindenki prospectust!</p>	<p>Bárpó, mályogi, palánna, mibeszor, rancók ellátása az arccal a valódi angol</p> <p>BALASSA FÉLE UGORKAI</p> <p>Egy Üveg ára 2 korona.</p> <p>Hossz uszorkanáspon 1 k. puder 100 st.</p> <p>Pószekció drol hely: BALASSA KORNÉL gyógyszerész, Budapest, Andrássy-út 17.</p> <p>KATZER félrész társaság megóvó-intérete az első és legnagyobb 1/4 millió részvény tőke.</p> <p>Budapest, Ó-utca 42, 44 (saját ház), 45, 46, és Új-utca 43.</p> <p>Katzer szőnműrdi az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.</p>	
<p>KISS NAGY VÁSÁROLÓKÉRT KISS ÉS SIEBENSCHNIGER KISS KÁROLY ÉS TÁRSAI BUDAPEST ROSSZTUT 10. 12.</p>	<p>BABYMIRA-CRÉM legjobb asor kiltócsk, oltar, ráncok, feloldószóit és kipálott bőr gyógyítására.</p> <p>Egyedül készítő:</p> <p>ERDŐJOVIN H. gyógyszer. ZÁGRÁB</p> <p>3 doboz ára bérm 8 K 20 f., 10 doboz 5 K 50 f.</p> <p>A BREZSAI MOTORGYÁR részvény társaság</p> <p>benzin-, gáz-, szivattyú-motorai és benzín- és motorbíllyai szaklőrkében elő- állításra alkalmas az összes gyártmányok készítése.</p> <p>Uyváros: GELLERT IGNÁC és Tár Budapest, VI., Turócs-körút 41.</p>	<p>Pacific TOJÁS KÉSZÍTMÉNY</p> <p>teljes árgója helyett használató a teljes és részben.</p> <p>NAGY MEGTAKARÍTÁS. Képesek minden főzési célra és főzésre — Készül!</p> <p>STROBENZ TESTVÉREK, R. F. gyógyászati gyár, BUDAPEST.</p>	<p>„Zorna”-féle NEPELEJTS védjegyű férfi-nyakkendő, kintő magyar Ipar!</p> <p>PARIS Szalonna</p> <p>Szalonna: Gimn Pál</p> <p>Budapest, VI., Váci-körút 25. sz.</p> <p>100 szoba 2-20 K-tól feljebb. Kiszárolgatók az élelmiszeriparban együtt. Budapest, Szechenyi kávéház, átvezem. Villamos vasúti megállóhely az óráz pályaudvar és hűtő fel.</p>